

O'ZBEKISTON MILLIY BOYLIGINING TARKIBI VA UNI OSHIRISH OMILLARI

Furqatov Azizulloh Asrob o'g'li

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti Iqtisodiyot yo'nalishi talabasi
furqatovaziz95@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20200943>

Annotatsiya: Ushbu maqolada mamlakat iqtisodiy qudratining asosi hisoblangan O'zbekiston milliy boyligining iqtisodiy mohiyati, uning tarkibiy qismlari va shakllanish xususiyatlari kompleks ravishda tahlil qilingan. Milliy boylik nafaqat moddiy ne'matlar to'plami, balki intellektual salohiyat, tabiiy resurslar va nomoddiy aktivlarning o'zaro uyg'unligi sifatida tadqiq etiladi. Tadqiqot davomida O'zbekistonning o'ziga xos resurs bazasi, xususan, qishloq xo'jaligi yerlari, foydali qazilma boyliklari va jadal rivojlanayotgan sanoat infratuzilmasining milliy boylikdagi ulushi ko'rib chiqilgan. Maqolaning asosiy e'tibori milliy boylikni ko'paytirishning zamonaviy omillariga qaratilgan. Unda investitsion jozibadorlikni oshirish, innovatsion texnologiyalarni ishlab chiqarishga joriy etish va inson kapitalini rivojlantirishning strategik ahamiyati asoslab berilgan. Shuningdek, raqamli iqtisodiyot sharoitida milliy boylikni baholash uslubiyatini takomillashtirish va undan samarali foydalanish bo'yicha ilmiy takliflar ilgari surilgan.

Kalit so'zlar: milliy boylik, inson kapitali, moddiy aktivlar, tabiiy resurslar, iqtisodiy o'sish, innovatsiya, investitsiya, infratuzilma, yalpi ichki mahsulot

KIRISH

Jahon iqtisodiyoti globallashtirish va raqobat keskinlashgan hozirgi davrda har bir mamlakatning xalqaro hamjamiyatdagi o'rnini va nufuzini uning iqtisodiy salohiyati, ayniqsa, milliy boyligining hajmi va tarkibi bilan belgilanadi. Milliy boylik — bu nafaqat o'tmishdagi mehnat mahsuli sifatida to'plangan moddiy boyliklar to'plami, balki mamlakatning kelajakdagi rivojlanishini ta'minlovchi tabiiy resurslar, inson kapitali va intellektual salohiyatning yaxlit tizimidir. O'zbekiston Respublikasi o'zining mustaqil taraqqiyot yo'lida iqtisodiyotni modernizatsiya qilish va tarkibiy o'zgartirishlarni amalga oshirar ekan, milliy boylikdan oqilona foydalanish va uni izchil ko'paytirish masalasi strategik ahamiyat kasb etadi.

Prezident Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan "O'zbekiston — 2030" strategiyasida xalqimizning farovonligini oshirish, kuchli iqtisodiyotni barpo etish va inson kapitalini rivojlantirish ustuvor vazifa qilib belgilangan. Bu vazifalarni muvaffaqiyatli bajarish uchun, avvalo, milliy boylikning tarkibiy qismlarini chuqur tahlil qilish, ularning iqtisodiy o'sishdagi rolini aniqlash va ko'paytirish omillarini ilmiy asosda tadqiq etish lozim. Bugungi kunda an'anaviy moddiy boyliklar (binolar, inshootlar, uskunalar) bilan bir qatorda, nomoddiy aktivlar — bilim, texnologiya va innovatsiyalarning ulushi ortib borayotgani ushbu mavzuni yanada dolzarblashtiradi.

Muammoning o'rganilganlik darajasi. Milliy boylik tushunchasi va uning tarkibi iqtisodiyot nazariyasida uzoq yillik tarixga ega. Klassik iqtisodchilar Adam Smit va Devid Rikardodan tortib, zamonaviy iqtisodiy maktab vakillarigacha bu masalaga turli nuqtai nazardan yondashganlar. O'zbekistonlik olimlardan akademik .X. Abdurahmonov, N.M. Maxmudov va boshqalar o'z ilmiy ishlarida milliy boylik, inson kapitali va mamlakat resurs potentsialini baholash masalalarini tadqiq etishgan. Biroq, raqamli iqtisodiyot va "yashil" energetikaga o'tish davrida milliy boylikni oshirishning yangi drayverlari (omillari) yetarlicha tizimli tahlil qilinishga muhtoj.

References:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “O'zbekiston – 2030” strategiyasi.
2. Abdurahmonov Q.X. Inson taraqqiyoti.
3. Vahobov A.V. Iqtisodiy o'sish.
4. Maxmudov N.M. Bozor iqtisodiyoti nazariyasi.
5. Shodmonov Sh.Sh., G'ofurov U.V. Iqtisodiyot nazariyasi.
6. Smith A. The Wealth of Nations.
7. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi hisobotlari.
8. World Bank. The Changing Wealth of Nations.
9. Berkinov B.B. Milliy boylik tarkibi va uni baholash uslubiyati.
10. Tursunov A.S. Inson kapitali – milliy boylikning asosi sifatida.